

144 . Beclean | Județ: Bistrița-Năsăud | Punct: Băile Figa | Anul: 2010

Anul: 2010

Cod RAN: 32492.02

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Evul Mediu

Epoci: Epoca bronzului, La Tène, Evul Mediu

Tipuri sit: carieră

Categorii sit: Domestic, Industrial

Autori: Dan Lucian Buzea, Anthony F. Harding, Valerii Kavruk, George Marinescu, Călin Dan Ștefan, Maria Magdalena Ștefan, (Mateș) Kovacs Adela, Radu Iustinian Zăgreanu

Instituții: Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Universitatea Exeter, UK, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Muzeul Județean Botoșani, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud

Raport

Situl este amplasat în nord-vestul Podișului Someșan, la cca. 3 km S de marginea estică a orașului Beclean și cca. 600 m NV de marginea nordică a satului Figa. El ocupă valea unui pârau (Pârâul Sărat) care străbate partea inferioară a unei depresiuni care s-a format deasupra unui zăcământ de sare gemă.

Situl a fost descoperit în anul 1977 de către geologul Ioan Chintăuan¹. În anii 2005 – 2006 a fost efectuată examinarea și evaluarea științifică a sitului. În anul 2008 situl a fost clasat ca monument istoric de grupa A. Începând cu anul 2007 s-au desfășurat cercetări arheologice sistematice. Săpăturile au cuprins 22 de secțiuni unde au fost descoperite vestigii ale exploatării miniere a sării (construcții, instalații și unelte utilizate în minieră).

Analizele C14 au arătat că situl datează din epoca bronzului, prima și a doua epocă a fierului, din perioada post-romană și din sec. al XIX-lea.

Pe parcursul cercetărilor s-a stabilit că situl cuprinde o suprafață de cca. 500 m (N - S) x 200 m (V - E), cu o concentrare mai consistentă a materialului arheologic în valea Pârâului Sărat. Cercetările din campaniile precedente au scos în evidență faptul că în partea nordică a sitului, respectiv în SIII există trei complexe cu pereții din pari verticali și nuiete împletite.

În anul 2010 au fost continuate cercetările în SIII. Ea a fost extinsă în partea sa nord-vestică cu 64 m². Carourile cercetate sunt β - α -A-B/1'-1-2-3. Cercetările din această zonă au fost îngreunate de apa care izvoră din fundul și pereții secțiunii. În această situație apa era în permanență evacuată cu pompe.

Complexul 3

Cercetările au permis dezvelire completă a porțiunii nord-vestice a cpl.3 descoperit anterior. Peretele arcoidal al acestui complex pare să fi fost afectat de o construcție mai târzie formată din pari masivi înfiți în pământ, însă ulterior căzuți.

În aceeași zonă a fost descoperită o structură din nuiete împletite (structura 758) care avea direcția NE-SV. Acest complex nu a fost finalizat de cercetat deoarece nuietele continuau traseul în peretele sudic al suprafeței cercetate.

Groapa 2

Pe malul vestic al Pârâului Sărat, la adâncimea de 0,50 m de la suprafața terenului, în urma răzuirii, a fost evidențiat conturul unui complex adâncit, de formă ovală, a cărui parte vestică intra sub malul secțiunii. În urma golirii părții estice a gropii s-a constatat că aceasta era săpată în solul ce suprapunea zăcământul de

sare gemă. Pereții gropii au fost verticali, iar fundul îl constituia roca de sare gemă. Umplutura gropii cuprindea alături de fragmente ceramice cenușă compactă, concrețiuni de pământ galben și fragmente mici de lemn.

Groapa 3

Lângă marginea de S a Gr.2, pe fundul acesteia, a fost descoperită o groapă săpată în roca de sare, probabil de formă circulară. Atât în umplutura Gropii 2 cât și în cea din Groapa 3 a fost găsită ceramică din perioada finală a Bronzului timpuriu, grup Iernut. Printre multitudinea de fragmente ceramice remarcăm fragmente cu decor striat, precum și fragmente cu decor textil pe suprafața exterioară.

Pe suprafața c.β-α/1-2-3 precum și pe suprafața cuprinsă de c.A/1-1, după demontarea Gropii 2 s-a ajuns la roca de sare gemă respectiv la stratul steril. Roca de sare nu avea aspect uniform, având diverse culori care variau între alb și tonuri de gri.

O situație aparte a fost observată la roca de sare care în c.B/1-2 avea direcția NE-SV și prezenta doi pereți aproape verticali amplasați la 1 m distanță, pe o lungime de 2,5 m. În partea nord-estică groapa comunică cu un canal orientat SE-NV dispus perpendicular față de axul lung al intrândului. Acest intrând în rocă a fost săpat până la adâncimea de 3,10 m de la suprafața actuală a terenului. Nu s-a găsit limita inferioară a acestei gropi în rocă, iar lucrările nu au continuat din motive de protecția muncii. În această groapă excavată în sare nu au fost descoperite materiale arheologice. Culoarul ar putea avea origine antropică, existând posibilitatea să fie intrarea într-o mină.

Dintre piesele descoperite menționăm numeroase fragmente ceramice precum și un „cârlig” din lemn, cep din lemn cu perforație, pene de fixare din lemn, elemente de construcție. La finalul campaniei au fost prelevate noi mostre pentru datare cu C14.

Situl de la Băile Figa reprezintă un monument preistoric și antic al mineritului sării unic în zona sud-estică a Europei.

Numeroasele fragmente ceramice descoperite în acest an în partea de N a sitului în complex, respectiv Groapa 2 demonstrează fie o locuire permanentă fie una sezonieră pe parcursul Epocii Bronzului.

Dincolo de valoarea științifică a sitului de la Băile Figa, acesta are un potențial turistic deosebit, deoarece în vecinătatea lui s-a amenajat complexul balnear „Băile Figa”.

În acest an am organizat a doua ediție a evenimentului „Ziua Porților Deschise la Șantierul Arheologic Băile Figa” în perioada 20 - 21 august 2010. Numărul de vizitatori la șantierul arheologic a fost unul substanțial în acest an, fiind atât vizitatori sporadici cât și grupuri organizate, cu prilejul „Zilei Porților Deschise”, dar și pe parcursul cercetărilor desfășurate.

La evenimentul organizat de Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni au participat arheologi din țară și străinătate, reprezentanți ai autorităților locale, personalități culturale și politice ale județului Bistrița-Năsăud, precum și numeroși locuitori ai orașului Beclean.

Informații suplimentare online

[Raportul 4678 din cronica.cimec.ro](http://raportul4678.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
